

Concurrentie

Voor het **Centraal Bureau voor de Statistiek** analyseren Polder *et al.* het effect van concurrentie op productiviteit. Zij constateren dat een toename in de concurrentie in het eerste jaar een negatief effect heeft op de productiviteit van bedrijven, en in de jaren daarna een positief effect. Als mogelijke verklaring noemen de auteurs dat bedrijven zich aan moeten passen aan de nieuwe situatie. Van deze aanpassing zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling en aanpassingen in het productieproces nodig.

Polder, P., E. Veldhuizen, D. van den Bergen en E. van der Pijll (2009) *Micro and macro indicators of competition: comparison and relation with productivity change*. CBS discussiedocument nr 09024. Den Haag: CBS.

Innovatie

Voor **UNI-MERIT** onderzoeken Klerkx *et al.* wanneer tussenpersonen bij innovatieprocessen het meest effectief zijn bij het stimuleren van innovatie in de landbouw. Zij concluderen op basis van de Nederlandse ervaring in de landbouw dat tussenpersonen het meest effectief zijn als ze op eigen initiatief ontstaan zijn. Initiatieven die opgelegd zijn door overheidsinstellingen zijn volgens de auteurs niet effectief. Ook stellen zij dat tussenpersonen relevant kunnen zijn voor de landbouw van ontwikkelingslanden, maar dat private en publieke investeringen nodig zijn om te voorkomen dat opgezette instellingen verdwijnen als een project is beëindigd.

Klerkx, L. A. Hall en C. Leeuwis (2009) *Strengthening agricultural innovation capacity: are innovation brokers the answer?* UNI-MERIT werkdocument nr 2009-019. Maastricht: UNI-MERIT.

Landbouw in 2020

Voor het **LEI** schetsen Silvis *et al.* de ontwikkelingen in de Nederlandse landbouwsector van nu tot 2020. Zij verwachten dat het aantal werknemers in de sector met ongeveer twintig procent zal dalen door technologische ontwikkelingen en schaalvergroting. Daarnaast zal de sector volgens de auteurs nog meer afhankelijk worden van exporten. Nu exporteert de landbouwsector zeventig procent van de totale productie; in 2020 is de verwachting 75 procent. Silvis *et al.* adviseren de overheid om internationaal meer regels te harmoniseren, zodat de handel over grenzen vergemakkelijkt wordt en de concurrentiepositie van de Nederlandse landbouwsector behouden blijft.

Silvis, H., C. de Bont, J. Helming, M. van Leeuwen, F. Bunte en J. van Meijl (2009) *De agrarische sector in Nederland naar 2020; perspectieven en onzekerheden*. LEI rapport nr 2009-021. Den Haag: LEI.

Mededinging

Han *et al.* stellen voor het **Amsterdam Centre for Law and Economics** dat civiele rechtzaken tegen concurrentiebeperkende activiteiten zich in de Verenigde Staten vooral op de directe schade van deze activiteiten richten. Dit terwijl deze schade niet in verhouding staat tot de indirecte schade die bedrijven lijden door concurrentiebeperkende activiteiten. Een illegale prijsverhoging leidt behalve tot directe schade door de prijsverhoging ook tot een daling in de verkoop in de productieketen en een afname van de vraag naar tussenproducten van hun leveranciers. Het voorstel van de Europese Commissie om simpele regels op te stellen om de schade van concurrentiebeperking accuraat vast te stellen, is volgens Han *et al.* dan ook onmogelijk.

Han, M., M. Schinkel en J. Tuinstra (2009) *The overcharge as a measure for antitrust damages*. ACLE werkdocument nr 2008-08. Amsterdam: ACLE.

Adverteren

Voor het **Tinbergen Instituut** analyseren Haan en Moraga-González hoe advertenties invloed hebben op het consumentengedrag wanneer zoekkosten bestaan. Zij constateren dat naarmate de zoekkosten stijgen, ook de hoeveelheid advertenties stijgt. Bij hogere zoekkosten daalt het aantal bedrijven dat een consument bezoekt waardoor de kans om bezocht te worden voor het bedrijf belangrijker wordt. Wanneer het ene bedrijf beter kan adverteren dan het andere dan zal dit bedrijf ook meer adverteren. De prijs die dit bedrijf vervolgens zet is volgens de auteurs lager omdat consumenten die zich door reclame laten overtuigen waarschijnlijk gevoeliger voor prijsveranderingen zijn dan consumenten die van tevoren al een winkel hadden uitgezocht en daar naartoe blijven gaan.

Haan, M. en J.L. Moraga-González (2009) *Advertising for attention in a consumer search model*. Tinbergen instituut discussieartikel nr 2009-031/1. Amsterdam: Tinbergen instituut.

Arbeidsparticipatie

Voor het **Centraal Planbureau** onderzoeken De Hek en Van Erp de gevolgen van verschillende beleidsmaatregelen ter verhoging van de arbeidsparticipatie. De beleidsmaatregelen die zij onderzoeken zijn onder andere de verhoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 67 jaar, de fiscalisering van de AOW en een premie op het uitstellen van de AOW-uitkering. Het afschaffen van de vastgelegde pensioenleeftijd van 65 jaar zorgt voor de meeste verhoging in arbeidsparticipatie in de leeftijdsgroep van 64-69 jaar doordat individuen die nog in staat zijn te werken een hogere beloning in het vooruitzicht hebben. De fiscalisering van de AOW en een premie op het uitstellen van de AOW-uitkering, zorgen voor verlaging van de arbeidsparticipatie in de leeftijdsgroep van zestig-plus, of voor maar beperkte verhoging.

Hek, P. de en F. van Erp (2009) *Analyzing labour supply of elderly people: a life-cycle approach*. CPB document nr 179. Den Haag: CPB.

Philip de Tweede

Voor het **Centre for Economic Policy Research** vragen Drehlichman en Voth zich af hoe het kon dat koning Philip de Tweede van Spanje steeds nieuwe leningen kon aantrekken, ondanks dat hij viermaal zijn leningen niet terugbetaalde. Bestaande literatuur wijst erop dat binnenlandse banken niet wilden dat Spanje veroverd werd door een buitenlandse macht, en zij daardoor een prikkel hadden om de vorst te blijven financieren. De auteurs stellen echter dat ook in niet-oorlogsjaren de financiering doorging. Volgens de auteurs moet de verklaring gezocht worden in enerzijds de reputatie van de koning, die na een periode van belastinginkomsten zijn schulden altijd weer terugbetaalde en anderzijds in een kartel tussen de Spaanse banken, die hierdoor als een enkele grote bank gecoördineerd kon optreden.

Drehlichman, M. en H.-J. Voth (2009) *Lending to the borrower from hell: debt and default in the age of Philip II, 1556-1598*. CEPR discussieartikel nr 7276. Londen: CEPR.

Internationale kredietverlening

Na een decennium van sterke stijging in de internationale activiteiten van Nederlandse banken ziet **De Nederlandsche Bank** deze sinds medio 2007 dalen. Het aandeel buitenlandse vorderingen op de bankbalans steeg tot veertig procent in begin 2007. Sinds de aanvang van de financiële crisis in 2007 bouwden de banken het percentage buitenlandse kredietverlening af tot dertig procent eind 2008. De kredietverlening aan binnenlandse partijen steeg beperkt en compenseert gedeeltelijk de daling in kredietverlening aan buitenlandse partijen. De daling in de activiteiten in het buitenland is deels te verklaren door de ontmanteling van de buitenlandactiviteiten van ABN Amro waardoor leningen aan buitenlandse dochterondernemingen van de balans verdwenen. De rest van de daling is volgens de bank te wijten aan het afgenomen vertrouwen tussen banken onderling.

De Nederlandsche Bank (2009). *Nederlandse banken minder actief in het buitenland*. Statistisch Bulletin maart 2009. Amsterdam: DNB.

Reistijdverlies

Voor het **Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid** onderzoekt Van der Loop de toename in reistijdverlies op het hoofdwegennet. In de periode 2000-2007 is het reistijdverlies met 53 procent toegenomen. De toename in bevolkingsaantallen, autobezit en aantal banen verklaren 47 procent van het reistijdverlies. Het verlagen van de belasting op de vergoeding van woon-werkverkeer, ingevoerd in 2004, heeft het tijdverlies met drie procent verhoogd. Trajectcontroles en tachtigkilometergebieden deden het verlies in tijd met nog eens zes procent toenemen. Aan de andere kant daalde het tijdverlies met dertien procent door de aanleg van nieuwe wegen, betere route-informatie, en nieuwe stroken.

Loop, H. van der (2009) *Verklaring van de bereikbaarheid via het hoofdwegennet 2000-2007*. Den Haag: KIM.

Bèta's

Voor **SEO Economisch onderzoek** onderzoeken de Graaf *et al.* de loopbanen van dertig duizend afgestudeerde bèta's. De auteurs constateren dat bijna de helft van de hoger opgeleiden met een bètaopleiding in een niet-bètaberoep terecht kwam. De loonverschillen tussen bèta's en niet-bèta's kan volgens de auteur verklaard worden uit de waarneming dat veelal oudere mannen werkzaam zijn in bètaberoepen. De bèta's die werken in een niet-bètaberoep zijn vooral vrouwen en afgestudeerden met een minder technische bètaopleiding zoals econometrie en bestuurlijke informatiekunde. Ook het lagere percentage deeltijdwerkers onder bèta's, kan volgens de auteurs worden verklaard doordat in bètaberoepen vooral mannen werken.

Graaf, D. de, B. Hof en C. van Klaveren (2009) *De diverse loopbanen van bèta's. Bèta-loopbaanmonitor 2008*. Amsterdam: SEO.

Ethiek in organisaties

Kaptein onderzoekt voor het **Erasmus Research Institute of Management** de verbetering van de ethiek van organisaties in de Verenigde Staten in de periode van 1999 tot 2008. Kaptein nam hiervoor een enquête af onder 12.196 managers en werknemers in 1999, 2004 en 2008 naar de intenties van het bedrijf, de gedragingen en de effecten daarvan. Deze enquête laat zien dat in de periode tussen 1999 en 2004 de ethiek in bedrijven verbeterde. In de periode tussen 2004 en 2008 was er een beperkte daling in de ethiek, maar onethisch gedrag naar klanten en financiers daalde wel. Daar staat tegenover dat de consequenties van onethisch gedrag, zoals het verlies van klanten en verlies van het vertrouwen van het publiek, ook daalde.

Kaptein, M. (2009) *The ethics of organizations: a longitudinal study of the U.S. working population*. ERIM report series research in management april 2009. Rotterdam: ERIM.

Politici

Voor het **National Bureau of Economic Research** vragen Ferraz en Finan zich af of politici die beter betaald krijgen, ook beter presteren. Hiervoor gebruiken zij data uit Brazilië, waar per gemeente een maximale beloning voor wetgevers geldt. Door de kwaliteit van de wetgever te meten aan de hand van zijn werkervaring en opleidingsniveau, constateren de auteurs dat een hogere maximale beloning wetgevers van een hogere kwaliteit aantrekt. Daarnaast constateren de auteurs dat wetgevers met een hogere beloning gemiddeld ook beter presteren, gemeten in het aantal publieke goederen dat zij produceren.

Ferraz, C. en F. Finan (2009) *Motivating politicians: the impacts of monetary incentives on performance*. NBER werkdokument nr 14906. Cambridge, Mass.: NBER.